

Lovforslag nr. L 86. Fremsat den 13. november 1998 af socialministeren (Karen Jespersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og udlændingeloven

(Ændrede regler om hjemsendelse, for personer, som søger om asyl eller familiesammenføring, samt personer, som er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus)

§ 1

I lov om aktiv socialpolitik jf. lovbekendtgørelse nr. 707 af 29. september 1998 foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 4, indsættes som 3. pkt.:

»For udlændinge, der har været omfattet af integrationsloven og ikke har fået tidsubegrænset opholdstilladelse, regnes 3 års fristen i 2. pkt. først fra det tidspunkt, hvor introduktionsperioden er afsluttet.«

2. I § 26, stk. 1, indsættes efter »§ 25«: »eller § 28«.

3. § 28 affattes således:

»§ 28. Der kan undtagelsesvis ydes hjælp til udlændinge, der har søgt asyl eller familiesammenføring, men endnu ikke har fået afgjort deres ansøgning om opholdstilladelse her i landet, hvis de efter udlændingeloven har ret til at opholde sig her i landet, mens deres ansøgning behandles. Der kan ligeledes ydes hjælp til personer, der er meddelt afslag på asyl eller familiesammenføring, når det efter udlændingeloven påhviler dem at udrejse af landet.

Stk. 2. Hjælpen efter stk. 1, udgør 7.000 kr. pr. måned for personer, der har forsørgelsespligt overfor børn, og 5.000 kr. pr. måned for andre personer. Ydelserne efter 1. pkt. kan dog ikke overstige den forsørgelsesydelse, som en person

ville være berettiget til efter denne lov eller lov om social pension.

Stk. 3. Det er en betingelse for hjælpen, at det ikke påhviler udlændingemyndighederne at afholde udgifterne til forsørgelsen efter reglerne i udlændingeloven.«

4. § 29 affattes således:

»§ 29. Socialministeren kan uanset reglerne i §§ 25, 34 og 81-84 fastsætte regler om hjælp til

- 1) personer, hvis forsørgelse helt eller delvis dækkes af det offentlige efter anden lovgivning, og
- 2) personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus.«

5. I § 31, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 25«: »eller § 28«.

6. I § 59, stk. 1, 1. pkt., ændres: »lov om forsikring mod følger af arbejdsskade« til: »lov om sikring mod følger af arbejdsskade«.

7. § 109, stk. 1, nr. 1, affattes således:

- 1) §§ 25, 26 og 28 om hjælp til forsørgelse og særlig hjælp til visse persongrupper.

§ 2

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 557 af 30. juli 1998, foretages følgende ændring:

1. § 18, stk. 2, ophæves.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 1999,
jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 2 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Der er som følge af lov nr. 474 af 1. juli 1998 om integration behov for at ændre følgende bestemmelser i aktivloven:

- 1) § 3, stk. 4, således at 3-årsfristen for hjemsendelse af udlændinge, der får behov for varig hjælp, og som har været omfattet af integrationsloven uden at få tidsbegrænset opholdstilladelse, først regnes fra det tidspunkt, hvor integrationsperioden er afsluttet. Forslaget medfører, at bestemmelsen i udlændingelovens § 18, stk. 2, er overflødig.
- 2) § 28, således at reglerne for asylansøgere udvides til også at omfatte personer, der under ophold her i landet søger familiesammenføring, og således at størrelsen af ydelsen fremgår direkte af loven.

Herudover indeholder lovforslaget følgende ændringsforslag:

- 3) § 29 om hjælp til personer, der er indsat i fængsler eller arresthuse.
- 4) § 59 om nedsættelse af revalideringsydelsen med indtægter fra løbende udbetalinger af erhvervsvennetabserstatning.

Økonomiske konsekvenser

Lovforslagets samlede økonomiske konsekvenser skønnes at medføre en årlig mindreudgift på 1,8 mill. kr. Mindreudgiften skyldes forslaget om ændring af hjælp til asylansøgere. De øvrige forslag skønnes ikke at medføre økonomiske konsekvenser. Mindreudgiften fordeles ligeligt mellem kommune og stat, jfr. nedenstående tabel.

	1999	2000	2001	2002
	Mindreudgifter mill. kr. pl-98			
Primærkommuner	0,9	0,9	0,9	0,9
Staten	0,9	0,9	0,9	0,9
I alt	1,8	1,8	1,8	1,8

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget er omfattet af budgetgarantien.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget er ikke forhandlet med de kommunale parter.

Administrative konsekvenser m.v.

§ 1, nr. 3, forventes at give en beskeden administrativ lettelse, da der indføres en fast takst.

Lovforslaget i øvrigt forventes ikke at have nævneværdige administrative konsekvenser.

Lovforslaget forventes ikke at have erhvervsøkonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller borgerne.

Lovforslaget forventes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

EU-retlige konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at have EU-retlige konsekvenser.

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amts-kommuner	2,8 mill. kr. i mindreudgift	
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	§ 1, nr. 3, medfører en mindre administrativ lettelse	
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet		
Miljømæssige konsekvenser		
Administrative konsekvenser for borgerne		
Forholdet til EU-retten		

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter § 3, stk. 4, i lov om aktiv socialpolitik afgør Den Sociale Sikringsstyrelse, om en udlænding skal hjemsendes, fordi pågældende har eller forventes at få behov for vedvarende hjælp til forsørgelse. Sikringsstyrelsen kan dog ikke træffe afgørelse om hjemsendelse efter denne lov, hvis udlændingen med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 3 år.

Efter ikrafttrædelsen den 1. januar 1999 af integrationsloven vil udlændinge, der er omfattet af loven, gennemgå en op til 3-årig introduktionsperiode her i landet. I den periode modtager de pågældende i reglen introduktionsydelse. Hvis de har gennemført introduktionsprogrammet eller et andet tilsvarende forløb og de øvrige betingelser er opfyldt, får de tidsubegrænset opholdstilladelse.

Er dette ikke tilfældet, og er grundlaget for opholdstilladelsen fortsat til stede, får de pågældende tidsbegrænset opholdstilladelse. For denne persongruppe bør det gælde, at de ikke er sikret mod hjemsendelse efter aktivlovens § 3, selv om de har opholdt sig i landet med henblik på varigt ophold i mere end de sidste 3 år.

Det foreslås derfor, at 3 års fristen for nævnte persongruppe først løber fra afslutningen af integrationsperiodens udløb, således at personer, der ikke har haft et vellykket introduktionsforløb, i tilfælde af, at de ikke er i stand til at forsørge sig selv, fortsat vil kunne hjemsendes. En eventuel hjemsendelse vil naturligvis skulle ske med respekt for Danmarks internationale

forpligtelser herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Til nr. 2, 3 og 5

Efter de gældende regler kan der undtagelsesvis ydes hjælp til udlændinge, der har søgt asyl, men endnu ikke har fået afgjort deres ansøgning om opholdstilladelse her i landet, hvis de efter udlændingeloven har ret til at opholde sig her i landet, mens deres ansøgning behandles.

Forslagets nr. 3 udvider kredsen af personer, der får en lavere ydelse end kontanthjælp, til også at omfatte udlændinge, der har ansøgt om familiesammenføring.

Efter de gældende regler kan hjælpen normalt højst udgøre det beløb, der efter udlændingeloven kunne have været udbetalt til udlændingen - det vil sige det beløb, den pågældende ville have fået udbetalt, hvis den pågældende som asylansøger var indkvarteret på et asylcenter. Hjælpen kan dog højst udgøre 80 pct. af det beløb, som den pågældende ville kunne få udbetalt i kontanthjælp efter aktivlovens § 25 efter skat, såfremt den pågældende havde opfyldt betingelserne herfor.

Det har vist sig i praksis, at det beløb, som kunne have været udbetalt i centersystemet, stort set aldrig er lavere end 80 pct. af det beløb, som den pågældende ville kunne få udbetalt i kontanthjælp efter aktivlovens § 25 efter skat, såfremt den pågældende havde opfyldt betingelserne herfor, når det tages i betragtning at logi i et asylcenter er gratis.

På denne baggrund - og for at skabe klarere regler for kommunerne - skønnes det mere hensigtsmæssigt, at der henvises til et fast beløb, som fremgår direkte af lovtæksten. Beløbet foreslås at udgøre 7.000 kr. for

forsørgere og 5.000 kr. for ikke-forsørgere. Dette svarer til det beløb, den pågældende ville have været berettiget til efter § 27 i lov om integration af udlændinge i Danmark, hvis den pågældende havde opfyldt betingelserne herfor.

Det er hensigten med forslaget at sikre, at udlændinge, hvis ansøgninger om opholdstilladelse er under behandling, og som ikke opholder sig i centersystemet, samlet set ikke modtager mere end de udlændinge, som opholder sig i centersystemet.

Det er fortsat en betingelse for at yde hjælp efter bestemmelsen, at det ikke påhviler udlændingemyndighederne at afholde udgifterne til forsørgelsen efter reglerne i udlændingeloven.

Som udgangspunkt finder lovens almindelige regler om kontanthjælp anvendelse på ydelser efter § 28, stk. 1. Gennem en tilføjelse i § 26, stk. 1, præciseres det, at hjælpen til ægtepar beregnes som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettiget til efter § 25 eller § 28. Et ægtepar, der eksempelvis består af en kontanthjælpsmodtager og en asylansøger, vil således ikke kunne opnå en ydelse, der overstiger 1 x kontanthjælpsniveau og 1 x hjælp i medfør af § 28.

Ægtefællens og pågældendes egne indtægter fratages i hjælpen efter den almindelige bestemmelse i aktivlovens § 30, stk. 1, og det sikres ved en tilføjelse i § 31, stk. 1, at der som for andre kontanthjælpsmodtagere ved beregningen af hjælpen ses bort fra 10,24 kr. pr. udført arbejdstime.

Der kan ligeledes som til andre kontanthjælpsmodtagere ydes hjælp til enkeltudgifter efter aktivlovens §§ 81-85. Der skal ved vurderingen af, om en asylansøger eller om en person, der søger om familiesammenføring, er berettiget til disse ydelser, blandt andet lægges vægt på, at det er hensigten, at persongruppen ikke i den omhandlede periode skal have et indtægtsniveau, der ligger over, hvad de vil kunne få i integrationsperioden efter lov nr. 474 af 1. juli 1998 om integration af udlændinge i Danmark. Det må endvidere tillægges betydning, at der kan være tale om et midlertidigt ophold her i landet. Der vil således som udgangspunkt kun blive ydet hjælp til dækning af uomgængelige behov, fx akut lægebehandling, der ikke dækkes af anden lovgivning.

Set i forhold til den gældende § 28 vil der ikke længere være hjemmel til at udstede en bekendtgørelse, samtidig vil der efter den foreslåede regel blive ydet hjælp i form af et bruttobeløb i modsætning til bekendtgørelsens (bekendtgørelse nr. 441 af 23. juni 1998) sammenstykkede nettoydelse.

Til nr. 4

Lovforslaget medfører, at alle andre end personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus, er berettiget til kontanthjælp, hvis de opfylder de almindelige betingelser herfor.

Personer, der er udstationerede, anbragte i henhold til straffelovens § 49, stk. 2, domfældte i henhold til straffelovens § 68 og 69, prøvelsladte, prøveudskrevne, betinget dømte og personer, der har fået tiltalesfald med eller uden særvilkår, personer, der har fået udsættelse med afsoning af frihedsstraf eller er betinget benådet, personer, der er anbragt på hospital i henhold til domstolsafgørelse (medmindre de midlertidigt er overført fra et fængsel eller arresthus), varetægtsurrogatanbragte og lignende, vil herefter være berettiget til kontanthjælp, hvis de opfylder de almindelige betingelser herfor.

Den omhandlede personkreds vil være berettiget til at modtage kontanthjælp, hvis de opfylder de almindelige betingelser for kontanthjælp, herunder betingelsen om, at den pågældende skal have udnyttet sine arbejdsmuligheder. Hvis dommen/afgørelsen i sig selv betyder, at den pågældende ikke kan påtage sig et arbejde, vil den pågældende ikke opfylde betingelsen om udnyttelse af arbejdsmulighederne og således ikke være berettiget til hjælp efter aktivloven. Undtagelserne for rådighedsforpligtelsen i aktivlovens § 13 finder også anvendelse, således at de omhandlede personer fx vil være berettiget til kontanthjælp, hvis de ikke er i stand til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet af helbredsmæssige årsager.

For personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus, vil socialministeren i lighed med, hvad der var muligt efter den tidligere bestemmelse, kunne fastsætte særlige regler om hjælp. Der tænkes her på hjælp, der har betydning for de pågældendes tilværelse efter løsladelsen, såsom udgifter til bolig, der bør bevares, beklædning til benyttelse uden for institutionen, opbevaring af bohaver, boligindskud o.l.

Til nr. 6.

Lov om forsikring mod følger af arbejdsskade og lov om forsikringsvirksomhed er ændret ved lov nr. 278 af 13. maj 1998. I forbindelse med ændringen skifter loven navn til »lov om sikring mod følger af arbejdsskade«. Det er således alene tale om, at henvisningen i bestemmelsen ændres, så den stemmer overens med lovens nuværende betegnelse.

Til § 2

Indenrigsministeriet har oplyst, at udlændingelovens § 18, stk. 2, der kom ind under folketingsbehandlingen af loven i 1983, med den gældende formulering af § 3, stk. 4, 2. pkt., og den foreslåede formulering af § 3, stk. 4, 3. pkt., må betragtes som overflødig.

Således følger det af udlændingelovens § 18, stk. 1, at en opholdstilladelse bortfalder, når der er truffet beslutning om hjemsendelse af forsørgelsesmæssige

grunde. Sådanne beslutninger vil ikke blive truffet, jf. den gældende formulering af aktivlovens § 3, stk. 4, hvis den pågældende udlænding med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 3 år. Der er ikke grund til at gentage 3 års reglen i udlændingelovens § 18, stk. 2.

Til § 3

Det foreslås, at lovændringerne træder i kraft samtidig med integrationsloven.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov nr. 455 af 10. juni 1997 om aktiv socialpolitik, som senest ændret ved lov nr. 474 af 1. juli 1998 om integration af udlændinge i Danmark, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, *stk. 4*, indsættes som 3. pkt.:

»For udlændinge, der har været omfattet af integrationsloven og ikke har fået tidsubegrænset opholdstilladelse, regnes 3 års fristen i 2. pkt. først fra det tidspunkt, hvor integrationsperioden er afsluttet.«

2. I § 26, *stk. 1*, indsættes efter »§ 25«: »eller § 28«.

3. § 28 affattes således:

»§ 28. Der kan undtagelsesvis ydes hjælp til udlændinge, der har søgt asyl eller familiesammenføring, men endnu ikke har fået afgjort deres ansøgning om opholdstilladelse her i landet, hvis de efter udlændingeloven har ret til at opholde sig her i landet, mens deres ansøgning behandles. Der kan ligeledes ydes hjælp til personer, der er meddelt afslag på asyl eller familiesammenføring, når det efter udlændingeloven påhviler dem at udrejse af landet.

Stk. 2. Hjælpen efter *stk. 1*, udgør 7.000 kr. pr. måned for personer, der har forsørgelsespligt overfor børn og 5.000 kr. for andre personer. Ydelserne efter 1. pkt. kan dog ikke overstige den forsørgelsesydelse, som en person ville være berettiget til efter denne lov eller lov om social pension.

§ 3.....

Stk. 4. Hvis en udlænding, der ikke er omfattet af *stk. 2*, nr. 2 eller 3, får behov for vedvarende hjælp, afgør Den Sociale Sikringsstyrelse, om udlændingen skal hjemsendes. Sikringsstyrelsen kan dog ikke træffe afgørelse om hjemsendelse efter denne lov, hvis udlændingen med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i mere end de sidste 3 år.

§ 26. Hjælpen til ægtepar beregnes som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettiget til efter § 25.

§ 28. Der kan undtagelsesvis ydes hjælp til udlændinge, der har søgt asyl, men endnu ikke har fået afgjort deres ansøgning om opholdstilladelse her i landet, hvis de efter udlændingeloven har ret til at opholde sig her i landet, mens deres ansøgning behandles.

Stk. 2. Det er en betingelse for hjælpen, at det ikke påhviler udlændingemyndighederne at afholde udgifterne til forsørgelsen efter reglerne i udlændingeloven. Hjælpen kan normalt højst udgøre det beløb, der efter udlændingeloven kunne have været udbetalt til udlændingen. Socialministeriet fastsætter regler for hjælpen, herunder i hvilke tilfælde der kan ydes yderligere hjælp.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 29. Socialministeren kan uanset reglerne i §§ 25 og 34 fastsætte regler om hjælp til

- 1) personer, hvis forsørgelse helt eller delvis dækkes af det offentlige efter anden lovgivning, og
- 2) personer, der er varetægtsfængslet, afsoner straf eller er idømt andre retsfølger af strafbare handlinger.

§ 31. Har ansøgeren eller ægtefællen arbejdsindtægter eller indtægter som led i aktivering eller andre beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, ses der ved beregningen af hjælpen efter § 25 bort fra 10 kr. pr. udført arbejdstime. Det beløb, der samlet kan ses bort fra, kan ikke beregnes på grundlag af mere end 160 timer pr. person.

§ 59. Kommunen nedsætter revalideringsydelsen med indtægter fra løbende udbetalinger fra forsikringer og pensionsordninger, herunder løbende udbetaling af erhvervsevnetabserstatning efter lov om forsikring mod følger af arbejdsskade. Disse indtægter trækkes dog kun fra i det omfang, de sammenlagt med revalideringsydelsen overstiger revalideringens hidtidige arbejdsindtægter.

§ 18. En opholdstilladelse bortfalder, når der af forsørgelsesmæssige grunde er truffet afgørelse om, at en udlænding, der ikke har de fornødne midler til sit underhold, skal hjemsendes.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder dog ikke, hvis udlændingen med henblik på varigt ophold lovligt har boet her i landet i mere end de sidste 3 år.

Stk. 3. Det er en betingelse for hjælpen, at det ikke påhviler udlændingemyndighederne at afholde udgifterne til forsørgelsen efter reglerne i udlændingeloven.«

4. § 29 affattes således:

»§ 29. Socialministeren kan uanset reglerne i §§ 25, 34 og 81-84 fastsætte regler om hjælp til

- 1) personer, hvis forsørgelse helt eller delvis dækkes af det offentlige efter anden lovgivning, og
- 2) personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus.«

5. I § 31, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »§ 25«: »eller § 28«.

6. I § 59, stk. 1, ændres »lov om forsikring mod følger af arbejdsskade« til »lov om sikring mod følger af arbejdsskade«.

§ 2

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 557 af 30. juli 1998, foretages følgende ændring:

§ 18, stk. 2, ophæves.

Til lovforslag nr. L 86. Skriftlig fremsættelse (13. november 1998)

Socialministeren (Karen Jespersen) :

Hermed tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik og udlændingeloven (Ændrede regler om hjemsendelse, for personer, som søger om asyl eller familiesammenføring, samt for personer, som er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus).

(Lovforslag nr. L 86).

Da der med lov nr. 474 af 1. juli 1998 om integration sker en række ændringer for udlændinge, der får opholdstilladelse her i landet, har regeringen fundet det hensigtsmæssigt samtidig at foretage nogle tilpasninger i lov om aktiv socialpolitik:

- 1) Aktivlovens § 3, stk. 4, foreslås ændret, således at 3-årsfristen for hjemsendelse af udlændinge, der har behov for varig hjælp, og som har været omfattet af integrationsloven uden at få tidsbegrænset opholdstilladelse, først regnes fra det tidspunkt, hvor integrationsperioden er afsluttet. Det er fundet hensigtsmæssigt, at personer, der ikke har haft et tilfredsstillende introduktionsforløb, og som ikke har særlig tilknytning til Danmark, fortsat kan hjemsendes efter aktivloven, såfremt de får behov for varig hjælp inden for de første 3 år efter, at introduktionsperioden er udløbet.
- 2) Aktivlovens § 28 foreslås ændret, således at den hjælp, der kan ydes til personer, der søger om familiesammenføring i lighed med den hjælp, der kan ydes til asylansøgere, kommer til at svare til introduktionsydelsen i stedet for til kontanthjælpsniveauet. Den omhandlede persongruppe vil herefter i meget begrænset omfang kunne opnå en ydel-

se, der overstiger det, der udbetales i asylcentrene. Samtidig vil kommunerne få en lettere administrerbar regel, idet de alene skal udbetale en fast ydelse til forsørgere og ikke-forsørgere i stedet for som nu en ydelse, der er sammenstykket af hjælp til forsørgelse, hjælp til forsørgelse af børn og hjælp til dækning af boligudgifter.

§ 28 indsættes i aktivlovens § 109, stk. 1, nr. 1, således at ydelserne i lighed med introduktionsydelse reguleres med satsreguleringsprocenten.

Herudover foreslås følgende ændringer af aktivloven:

- 3) § 29, nr. 2, ændres således, at socialministeren alene fastsætter særlige regler for personer, der er indsat i Kriminalforsorgens fængsler eller arresthuse. Herved præciseres det, at personer, der opholder sig alle andre steder som følge af en strafbar handling, er berettiget til hjælp efter aktivlovens almindelige regler, hvis de opfylder betingelserne herfor.
- 4) § 59, stk. 1, ændres således, at der i stedet for at henvise til Lov om forsikring mod følger af arbejdsskade og lov om forsikringsvirksomhed henvises til lov om sikring mod følger af arbejdsskade. Der er alene tale om, at henvisningen ændres, så den stemmer overens med lovens nuværende betegnelse.

Lovforslaget har ikke væsentlige administrative konsekvenser og forventes at medføre en årlig mindredgift på 1,8 mill. kr.

Idet jeg iøvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale forslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.